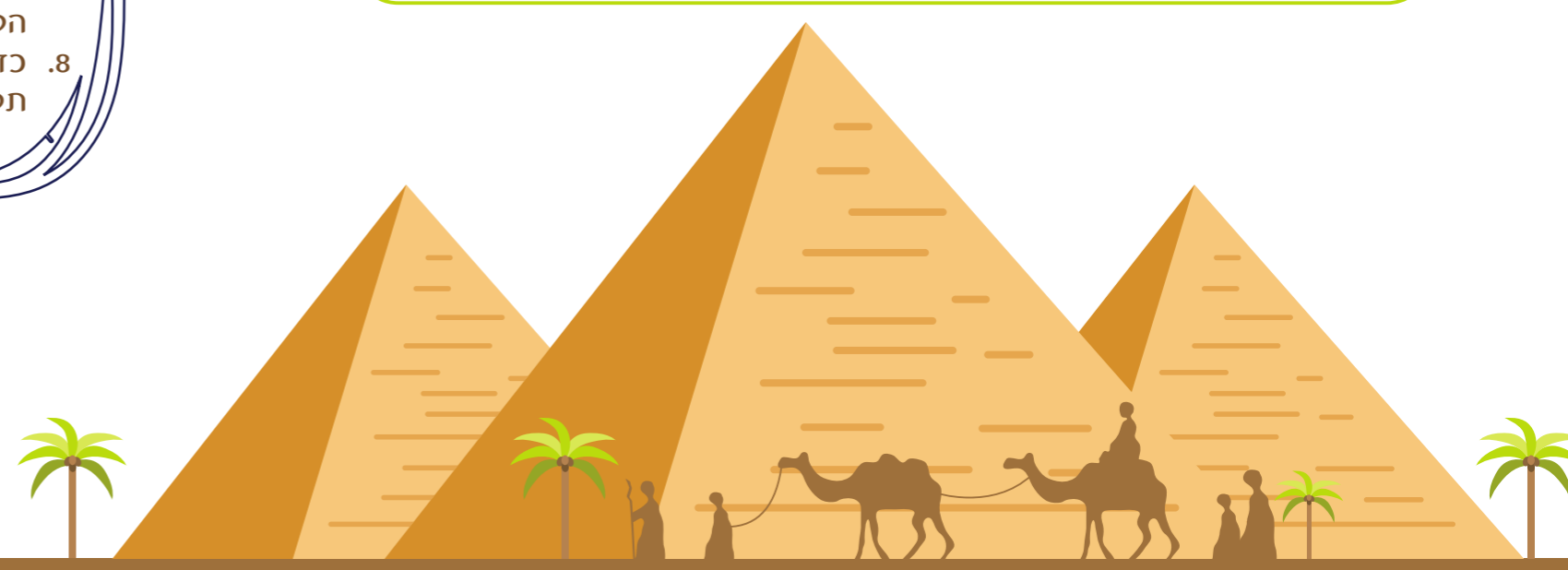

מצריך לעריכת את סדר

חוייתי ומשמעותי!

כיצד לערוך את סדר מעניין ומשמעותי במשנה

1. כלילה זה, אנו רוצים להזכיר לעצמינו ולהעביר לדור הבא מסורת משפחתית עתיקה של דורות, וערכים שמלווים את עמינו מאז הקמתו כליל הסדר הראשון לפני כמעט 4000 שנה ועד היום.
2. כדי שהסדר יצליח הוא צריך תכנון, ולכן יש להכין אותו מראש לפי כמות וגיל המשתתפים.
3. יש אתגר בכך שהארוחה היא רק לאחר שלב ה"מגיד" ולכן יש לדאוג שהסדר יהיה מעניין, אך עם זאת יש להתחשב בתחושות הבטן של המשתתפים ולא למתוח את הסדר יותר מידי, מומלץ לתת לילדים לאכול משהו קטן לפני הסדר שיהיו רגועים.
4. יש לחשוב מראש באלו קטעים נתמקד השנה ובאלו לא.
5. ליל הסדר הוא חג החינוך ולכן הילדים הם הלקוח המרכזי שלנו. לכן יש להכין משחקים, ממתקים ופרסים המתאימים לכל גיל, לעשות מעשים מפתיעים שיגרמו לילדים שלנו לשאול כדי שנוכל לפתח דיון ולהעביר להם את ערכי העם שלנו דרך החג.
6. יש לעודד את השתתפות המסובים, למשל לבקש מראש מחלק מהמשתתפים להכין קטע מסוים מהמגיד כגון הצגה שהילדים יכינו או קטע לדיון על ידי אחד מהמבוגרים.
7. גם למבוגרים יכול להיות חלק משמעותי כגון סיפור משפחתי מן העבר שמבטא את אחד מרעיונות הסדר.
8. כדי שנוכל ליהנות בשנה הבאה מהדברים הטובים שהיו השנה יש לעשות הפקת לקחים קצרה, אל תסמכו על כך שבשנה הבאה תזכרו את מה שהיה.

למבוגרים

1. סבב בין משתתפי הסדר
 - א. חוויית ליל הסדר: מה אני אוהב כליל הסדר? זכרונות מיוחדים מליל הסדר בעבר?
 - ב. מהו המוטיב המרכזי של ליל הסדר בשבילך? מהי חירות בשבילך?
 - ג. הסיפור והזהות: חשיבות סיפור יציאת מצרים והזהות היהודית בישראל של היום
 - ד. ללמוד את תוכן ההגדה ולהגיע לעומקים חדשים בהבנת הטקסט המסורתי ומשמעותו.

2. נושאים לדיון על פי קטעים נבחרים מההגדה,
 - א. משמעות השאלה: מה נשתנה,
 - ב. רב-גונית בחינוך: ארבעת הבנים,
 - ג. היחס לאויב: עשר המכות,
 - ד. צדק החברתי: הא לחמא עניא,
 - ה. היחס לגויים: שפוך חמתך
 - ו. בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו-למה?

שאלות מנחות לדיון:

- על מה מדבר הטקסט של ההגדה בקטע שקראנו? אילו נושאים הוא מעלה? במה זה רלוונטי להיום, למשפחה?, במדינה?

מה עושים אחרי זה? כוס חמישית - עבור מי שלא הגיע לסדר (שבויים ונעדרים...)

לשנה הבאה הבאה בירושלים הבנויה

תקווה לסדר של שנה הבאה, איפה נהיה (פיזית ורוחנית) בשנה הבאה.

סוף הסדר - שירי תקווה- שירים ישראליים.

חידות

מספרים בהגדה - שואלים את המשתתפים היכן מופיע מספר זה בהגדה?

- 3 - כל שלא אמר שלושה דברים אלו... פסח, מצה ומרור, אבות.
- 4 - כוסות, בנים, אימהות. לדעת רבי אליעזר לקו על הים ארבע מכות.
- 10 - עשר המכות, עשרת הדברות.
- 11 - כוכבים.
- 40 - במצרים לקו בארבעים מכות.
- 70 - ר' אלעזר בן עזריה: "כבן שבעים שנה", "בשבעים נפש ירדו אבותינו..."
- מה המספר הגדול ביותר המופיע בהגדה? 250 (מכות שלקו המצרים לפי דעת רבי עקיבא).

בעלי חיים בהגדה - מי מוצא הכי הרבה?

מקנה, סוסים, חמורים, גמלים, בבקר ובצאן, צפרדע, כינים, ערוב, ארבה, (הרים תרקדו כ) אילים, כפירים (רשו ורעבו), (סבוני) כדבורים, אריות.

מצא את המילה המשותפת!

- 1. חושך, מכות, ארץ (מצרים)
- 2. כוסות, אמהות, קושיות (ארבע)
- 3. אדום, מתוק, ישן (יין)
- 4. שאלת, וישר, ולא נשלם (תם)
- 5. זרה, שבלב, קשה (עבודה)
- 6. עולם, מילה, מועצות (ברית)

מי או מה אני?

כתבו מראש, על כרטיסים נפרדים ובאותיות גדולות, שמות של אנשים או אובייקטים הקשורים לליל הסדר. למשל: פרעה, אליהו הנביא, הבן החכם, מרור, חרוסת, מצה, חמץ, צפרדע, ערוב וכיו"ב. בחרו במתנדב. את הכרטיס מעל ראשו בעזרת מטפחת או כתר מבריסטול ואטב וכדומה... כך שכולם יוכלו לראות מה כתוב בו, חוץ מהמתנדב. עכשיו הוא צריך לשאול שאלות, שהתשובות עליהן הן כן/לא, עד שהוא מצליח לגלות מי הדמות המבוקשת.

אפיקומן קבוצתי - מכינים מעטפות ממוספרות,

הרמז הראשון מוביל למעטפה הראשונה, כשמוצאים אותה מקבלים משימה, פתרון המשימה מוביל לרמז השני וכך הלאה עד לאפיקומן. (דוגמאות למשימות - כמה סוכריות יש בכלי, חישוב מתמטי של כל הגילאים בחדר, איזו אות חוזרת הכי הרבה פעמים בשמות שלנו, מה המשמעות של שם המשפחה שלנו וכו')

חידון א' ב' - התשובות בסוגריים

- א - טועם בכל בית מהיין. (אליהו)
- ב - אחת המכות. (בכורות)
- ג - עולה שני זוזים (גדיא)
- ד - אחת המכות. (דם)
- ה - קוראים אותה בלילה. (הגדה)
- ו - אחד מסימני הסדר. (ורחץ)
- ז - גם בקערה וגם ביד. (זרוע)
- ח - לא יום רגיל. (חג)
- ט - אחד מהחכמים שסעדו בבני ברק. (טרפון)
- י - נקרע לכבוד בני ישראל. (ים סוף)
- כ - ריק, ליד השולחן. (כסא של אליהו)
- ל - מאחלים אחד לשני לפני שתיית יין. (לחיים)
- מ - ירק מר. (מרור)
- נ - החודש בו אנו נמצאים. (ניסן)
- ס - כינוי לכל הערב הזה. (סדר)
- ע - אחת המכות. (ערוב)
- פ - מלך מצרים. (פרעה)
- צ - מוסתר. לקראת הסוף. (צפון)
- ק - כסף שאוספים לצורך עניים. (קמחא דפסחא)
- ר - זה שצריך לתת לו בשיניים. (רשע)
- ש - אחת המכות. (שחין)
- ת - זמן ההריון. (תשעה חודשים)

הצעות להשאלות במהלך הסדר:

1. הצגות בקשו מהילדים להציג קטעים מההגדה. נבקש להציג כל קטע בכמה צורות שונות - בהתרגשות, בדרמטיות, בשמחה, בשירה, ללא קול ובצורות נוספות כיד הדמיון הטובה
2. פנטומימה. אחד מציג בפנטומימה מושג מההגדה, ושאר בני המשפחה צריכים לזהות מהו המושג. דוגמאות: 4 כוסות, 4 בנים, 10 המכות, קריעת ים סוף, הלילה הזה כולנו מסובים, בן חורין, עבודת כרך, מרור, חיות ודמויות מ"חד גדיא" ומ"אחד מי יודע".
3. תודה-לאחר אמירת ה"הלל" בו אנו מודים לה' על שגאל אותנו, נלמד גם אנו להודות. כל אחד מבני המשפחה יודה למי שיבחר מהמשתתפים על דבר טוב שהוא עשה לו.
4. משחקי שירים: בשיר "חד גדיא" כל משתתף מקבל חיה או דמות המופיעה בשיר וכשקוראים בשמה עליו לחקות את החיה או הדמות. בשיר "אחד מי יודע" נחלק לכל אחד מבני הבית מספר משלו אותו הוא אומר כל השיר.
5. סבב פרגונים שבו כל אחד אומר מילה טובה/ מחמאה לשני אנשים שסביב השולחן על החלק שלהם בהצלחת הערב (בניקיונות, בישולים, עריכת שולחן, קניות וכדו'). או על דברים שהם עושים כל השנה.
6. בקשו מהמבוגרים שבחבורה לספר על "יציאת מצרים" שלהם ולשתף בחוויה אישית ששינתה את חייהם או נס הצלה שאירע להם.
7. כל אחד בוחר לעצמו דמות אחת מההגדה ומספר את סיפור יציאת מצרים מנקודת מבטה (לדוגמא: פרעה, כינה ממכת הכינים, אבן מהפירמידות, חרטום מצרי, ערב רב וכדו') - נסו להחיות את הדברים כמה שיותר ולהיות יצירתיים ומפתיעים...
8. מידי פעם תנו לילדים "הפסקת התפרקות" שתאפשר להם לענות על הצורך בתנועה והפעלת הגוף. לא קל לילד לשבת שעות שלימות על כיסא, זה יעזור להם לשמור על מיקוד ולהפחית את הקופצניות לאורך הסדר. אם אתם רואים ירידה ברמת הקשב תנו לכל הילדים משימה כמו: "עכשיו כולם יורדים מהכיסאות ומקפצים כמו צפרדעים", או "רוצו סביב השולחן כמו החיות הטורפות ממכת ערוב".
9. "השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין" - מה ה'מְצַרִים' שלך? - כל אחד יאמר דבר אחד אליו הוא קצת משועבד והיה רוצה להשתחרר ממנו בשנה הקרובה (למשל: פייסבוק, הסלולארי, העבודה, כסיסת ציפורניים, תשומת לב יתירה למה שהסביבה חושבת עלי וכדו'). המשתתפים ינסו לתת המלצות איך לעשות זאת.
10. "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות" - כמה אתם מרגישים שונים הלילה מאיך שהייתם בערב הזה לפני שנה? האם אתם אוהבים שינויים או מעדיפים דווקא את המוכר והישן? למה קשה להשתנות? מה יכול לעזור לנו לעשות את זה? כל אחד יאמר מה הוא מאחל לעצמו לשנה הבאה, ומה לכל המשפחה.
11. "עבדים היינו לפרעה במצרים" - למה עם ישראל היה צריך להיוולד כעם מתוך סבל נורא של שעבוד ארוך במצרים? מדוע חשוב כל-כך לזכור את מה שהיה שם? נסו להיזכר בחוויה לא נעימה או משבר שעבר עליכם באופן אישי, האם אתם יכולים למצוא דברים חיוביים שהפקתם ממנו? נסו לענות על אותה שאלה גם ביחס לעם ישראל ככלל.
12. מה היית עושה לו היית במקומם של המיילדות במצרים? האם היית מוכן לקפוץ לים כפי שעשה נחשון? בְּמָה היום אתה מוכן לקפוץ למים ראשון? מה פשר העקשנות של פרעה לסרב לשלח את ישראל למרות כל המכות הניחתות עליו? האם אתם מכירים תופעות מהסוג הזה מהחיים היום?
13. "כנגד ארבעה בנים דיברה התורה" - עם איזה בן אתה הכי מזדהה? עֲבְרוּ יחד על רשימת הבנים וחפשו נקודות טובות שאפשר לקחת לחייו מכל אחד מהבנים. משימה להורים - כל הורה יאמר על כל אחד מהילדים כמה הוא רואה בו 'בן חכם'.
14. "והיא שעמדה לאבותינו" - אם סבא וסבתא אתכם סביב השולחן בקשו מהם לספר את הסיפור האישי שלהם, הכי מפחיד, הכי מסוכן, איך ניצלו מאיזה קרב/הפגזה/מלחמה. מאבא ואמא בְּקִשׁוּ שיספרו על ליל הסדר אחד שלא ישכחו כל חייהם.
15. "ויהי שם לגוי" - מלמד שהיו ישראל מצוינים שם" - כל אחד בוחר מישהו מן המסובים ואומר לכולם כמה אותו אחד מצוין, בְּמָה ייחודו ואיכותו.
16. "ובגלתי אתכם בזרוע נטויה" - איזו זכות יש לעם ישראל בדורנו, היום, שבגללה מגיע לנו גאולה? כל אחד מהמסובים אומר דבר אחד טוב על העם שלנו.
17. אפיקומן - איזה מתנה היית רוצה לבקש מההורים תמורת האפיקומן? ואיזו מאבינו שבשמים?
18. "אילו הוציאנו ממצרים ולא...דיינו" - כל אחד יאמר שני דברים פרטיים שעליהם הוא מודה לה' ושמח, עוד אחד בו הוא מודה להורים או למישהו מהמסובים, ועוד דבר אחרון עליו הוא מודה, הקשור לעם ישראל או למדינה.
19. ספרו על יציאה מעבודת לחרות שאתם מכירים מהדורות האחרונים.

